

A regény, ami akár igaz történet is lehetett volna

Chris Hadfield a gitárt regényírói tollra cserélte, 2021. október elején napvilágot látott első regénye. Az „Apollo Murders” vagyis Apollo-gyilkosságok cím mögött a hidegháború idején játszódó, kémtörténettel kevert krimi rejtőzik, amelynek sziklaszilárd alapját az űrkutatás, űrutazások és az ezzel kapcsolatos katonai tevékenység képezi.

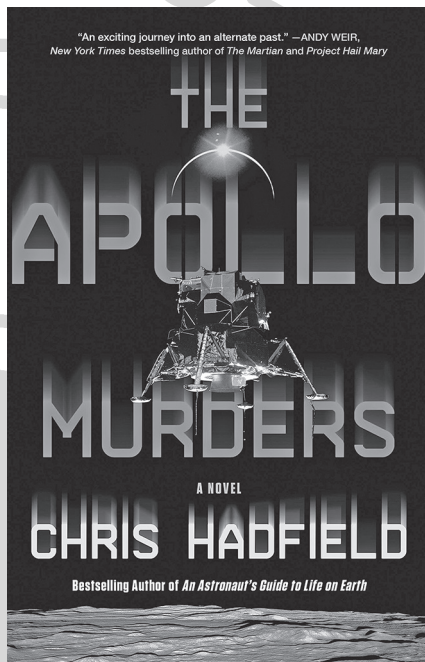
„Sok szereplő valós személy. Sok esemény valóban megtörtént.” – ezzel nyitja a regényt Hadfield, akinek első kézből vannak információi mind a katonai repülés, mind az űrhajózás témájában.

A soha meg nem történt Apollo-18 küldetés sorsát követhetjük végig a regényben, amelynek szereplői pilóták, űrhajósok, katonák, amerikai és orosz tudósok, űrkutatási-irányítási szakemberek, kémek, és persze olyan politikusok, mint Nixon elnök, vagy a korabeli KGB-vezető, későbbi első titkár Jurij Andropov. Akik átélték ezt a korszakot, azoknak nagyon sok név ismerősen cseng.

Ugyanígy valós az Almaz (Gyémánt) nevű szovjet kém-űrállomás program is, amely valódi hidegháborús tevékenység volt, a háttérben zajló átláthatatlan kémhistóriák hatására mi Szaljut űrállomásként ismerhetjük meg e katonai kísérleteket.

Közről megismerkedhetünk a Lunohod-2-vel, és azzal a kiváló kutatóval, akinek a szovjetek a holdjáró irányítását köszönhették. A holdjáró regénybeli végzete is rendkívül közel áll a valósághoz.

Számos olyan részlet megismerhetünk az amerikai Apollo küldetések technikai hátteréből, amit az űrhajózás szerelmesei már ötévesen betéve fújnak, de így, történetbe ágyazva azért nem rossz velük találkozni. Beülhetünk egy sörre és egy hamburgerre az űrhajósok és a NASA irányítószemélyzete által látogatott büfébe (ez is valós helyszín volt, 2009-ig működött, majd egy évre a bezárása után porig égett), ahol űrhajósként maga Hadfield is többször megfordult.

A történet, bár teljesen kitalált, akár valós is lehetett volna. Ez nem azt jelenti, hogy túl hétköznapi a regény sztorija, hanem azt, hogy rendkívüli volt az az időszak, amelyben játszódik. Távolról sem hibátlan a könyv, a szereplők jelleme elnagyolt, de talán egy kémtörténet, krimi, vagy ahogy divatos szóval nevezik: thriller esetében nem is feltétlenül szükséges mélylélektani szinten megérteni a szereplőket. Elég, ha tudjuk, vagy kitaláljuk a motivációt, ami a regény szempontjából fontos tetteiket indította. A sztori drámai részleteit azonban katonaként írta le Hadfield, céltudatos lépések egymásutánisága az, amit, bár néha összeszorított fogakkal, de mégis egyszerűen élnek át a szereplők, itt nincs sok hely érzelmeknek. A regénybe beleírt romantikus szál is inkább csak szelfútta pókfonál:

az egyik főhős barátnője úgy került a történetbe, hogy röpké tudományos feladata volt a hivatásából adódóan. Bár valószínű, hogy egy berepülő pilóta, vagy egy űrhajós katonában ez az érzelmek, emberi vonások, egyéniség nélküliség a helyes viselkedés, a regény kissé üresnek tűnik azok nélkül az emberi reakciók nélkül, amik egy átlagemberben mindenképp kialakulnának.

A történetben megjelenő két nő mintha ott se lenne, szellemek, amelyeket egy talpig férfihivatást űző szerzőnek, reméljük, egyszerűen csak nem volt elég ideje megismerni eddigi élete során. A szovjet űrhajós nő egyetlen pillanatig nő csak: amíg kiderül róla, hogy az űruhu női testet rejt. A regény végéig nem más, mint katona, akinek az az összes feladata, hogy rideg és számító legyen, kissé butácska is, de hisz csak egy katonalány, aki mindössze a második világháborús hős apjának akar megfelelni... Az amerikai geológus nő, akinek a szíve vágya, hogy maga is űrhajós lehessen, a történetbe a holdi felszín elemzésével kerül be. Az egyik főhősnek megtetszik, először repülni viszi el egy kiscépen, majd rögtön utána a hálószobába vezet az út. Hogy mi lesz az álmával, űrhajós lesz-e belőle valaha is, nem derül ki, hisz a szerepe csak annyi volt, hogy szórakoztassa a főhőst, és megpillantson néhány lávaalagutat a holdfotókon. Vajon hány tudományos karrierre vágyó, okos nő élte át azt a hetvenes években, hogy egy döntéshozó, domináns férfi mellett mellékszereplő lehetett ahelyett, hogy az álmai felé haladt volna tovább?

A címből adódóan a regényben többen meghalnak, ám valamiért ez csak mellékes része a történetnek. Az elhunytakról, az egyik főhős kivételével, akit csak a regény legvégén ér utol a végzete, alig tudunk valamit, nem érezzük a hiányukat, a veszteséget igazán súlyosnak. Hadfield el is magyarázza: a berepülő pilóták között olyan gyakori a halálos baleset, hogy nagyon hamar megtanulnak érzelmileg túllépni rajta. Azonban ez egy regényben kevés.

Bennem hiányérzet maradt a történet egy részét illetően. A Holdon a Lunohod-2 talált

egy radioaktív követ, amelyről nem derül ki, hogy kicsoda voltaképpen, és a tárgyi főszereplőnek is nevezhető kő egyébként rendkívül kalandos sorsa se zárult egyértelműen. Bár a kő miatt súlyos konfliktus alakul ki a Földre visszaérkező űrhajósok, az amerikai és a szovjet katonák közt, végül azt sem tudjuk meg, hova került. Azt talán sokan tudjuk, hogy a Holdon nem voltak olyan geológiai folyamatok, amelyek révén a radioaktív elemek feldúsulhattak volna úgy, mint itt a Földön, így sejtethető, hogy nem egy helyi kőzetről van szó, azonban a szovjet tudósok mégis úgy tekintenek rá, mintha egy holdi uránbánya hírnöke lenne.

A történet ugyan kelően izgalmas, de nincsenek olyan meglepő fordulatok, amelyeket ne sejtene az ember előre. Talán pont azért, mert oly sok mindenben a valós tényeken alapul a történet, Hadfield nem szakadt el ezektől annyira, amennyit egy misterien izgalmas krimitől elvárnánk. Bár korábban (alaptalanul) meggyanúsították Hadfieldet, hogy nem maga ír, hanem úgynevezett szellemíró dolgozik helyette, ebből a regényből megbizonyosodhatunk róla, hogy ez biztosan nem igaz. Mindezek ellenére valószínűleg sikerkönyv lesz az Apollo-gyilkosságok, hisz Hadfield neve mindenképp eladja! Nem csodálkoznék egy pillanatig sem, ha néhány év múlva filmen látnánk viszont. Olyan helyszíneken játszódik, amelyek egy csapásra elfeledtetnék a regény gyenge pontjait, és egy jó színészi alakítás megadná a szereplőknek is azt, ami a szövegből hiányzik.

Nem fog irodalmi Nobel-díjat kapni Hadfield, de egy abszolút megbízhatóan szórakoztató, kellemes, logikusan felépített, ellentmondásoktól mentes, technikai részletekben gazdag történetet tett le elének. És valljuk be őszintén, sokkal jobb, ha Hadfield csendben írogat olyasmiről, amihez igazán ért, mintha énekelne.

Reméljük, magyarul is megjelenik valamilyen a könyv, és nem csak az angolul értők számára nyílik meg az űrhajós krimik világába vezető ajtó!

Landy-Gyebnár Mónika